



Europejski Rzecznik
Praw Obywatelskich

Przegląd
2010

Drogi czytelniku,

Witaj w *Przeglądzie 2010* dotyczącym działalności Rzecznika.

Ta publikacja pokrótce odnotowuje najważniejsze korzyści uzyskane na rzecz skarżących w ubiegłym roku oraz przybliży główne możliwości i wyzwania, przed którymi stanęła instytucja.

Piętnaście lat istnienia urzędu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich

Tegoroczny *Przegląd* stanowi odzwierciedlenie nowej wizualnej tożsamości instytucji, którą wprowadzono w piętnastą rocznicę ustanowienia urzędu – 27 września 2010 roku. Wierzę, że pozwoli nam ona propagować obraz instytucji, która jest dostępna, sprawiedliwa i zorientowana na obywateli. Obchody piętnastolecia stały się również okazją do zaprezentowania nowej strategii Rzecznika na lata 2009-2014. W strategii wskazano na kilka założeń i priorytetów, które mają pomóc w osiągnięciu głównych celów, to znaczy po pierwsze zapewnienie każdemu obywatelowi możliwości pełnego korzystania z przysługujących mu praw, a po drugie podniesienie jakości administrowania w UE. Tekst strategii jest dostępny w 23 wersjach językowych na naszej stronie internetowej.



© Unia Europejska

Wyniki dla skarżących w 2010 roku

2010 był rokiem zadowalających postępów na drodze ku realizacji tych celów – w ponad połowie zakończonych spraw zainteresowane instytucje przyjęły polubowne rozwiązanie lub rozwiązały sprawę, natomiast siedem spraw zamknięto, kiedy instytucja przyjęła projekt zaleceń. Dziesięć przedstawionych poniżej przypadków to przykłady dobrych praktyk w odpowiedzi na złożone skargi. Doceniam wysiłek, jaki instytucje europejskie włożyły w to, by ze skarg wyciągnąć wnioski na przyszłość dla całej administracji. Doskonałym przykładem z 2010 r. jest Europejska Agencja Leków (EMA). Opracowując nową strategię zapewniającą szerszy dostęp do dokumentów, EMA uczyniła ważny krok, który pozwolił na szersze zastosowanie dwóch zaleceń, które wydałem.

W 2010 r. przedłożyłem w Parlamencie Europejskim jeden Raport Specjalny dotyczący braku prowadzonej w dobrej wierze współpracy Komisji Europejskiej z Rzecznikiem w trakcie rozpatrywania jednej ze spraw. Z drugiej strony, uwagi krytyczne przedstawiono tylko w 33 przypadkach, co stanowi spadek w porównaniu z 35 przypadkami w 2009 r. i 44 przypadkami w 2008 r. Będę nadal publikował roczne studium dotyczące działań podejmowanych przez instytucje w odpowiedzi na uwagi krytyczne i dalsze uwagi, z naciskiem na lepsze monitorowanie lepszego przestrzegania zasad dobrej administracji.



Ponad 19 000 osób skorzystało z interaktywnego przewodnika znajdującego się na naszej stronie internetowej w celu otrzymania porady na temat najlepszej drogi dochodzenia swoich praw. Większa liczba osób odnalazła właściwą dla swojej sprawy instancję, dzięki czemu otrzymaliśmy o 409 mniej skarg „niespełniających kryterium dopuszczalności”. W rezultacie, liczba skarg spadła z 3 098 w 2009 do 2 667 w 2010 r. W ponad 70 % przypadków byliśmy w stanie pomóc skarżącemu otwierając dochodzenie, przekazując sprawę lub udzielając porady. Ponad 50 % przypadków znajdowało się w kompetencjach sieci rzeczników obywatelskich, co po raz kolejny potwierdziło zasadność naszej współpracy na tym poziomie. W 2010 r. opracowaliśmy i wdrożyliśmy również nową wizualną tożsamość sieci rzeczników, aby podnieść świadomość tego jak ważne zadanie spełniają rzecznicy krajowi i regionalni.

Traktat lizboński – rok później

Kiedy w styczniu 2010 roku zostałem wybrany na kolejną kadencję, oświadczyłem, że jednym z moich głównych priorytetów będzie zapewnienie, że UE spełnia obietnice zawarte w traktacie lizbońskim. Na początku 2010 roku odpowiedziałem na konsultację publiczną na temat tego, w jaki sposób Europejska Inicjatywa Obywatelska powinna działać w praktyce. Rzecznik Praw Obywatelskich promował również odpowiednie stosowanie przez instytucje Karty praw podstawowych, szczególnie

wszczynając dochodzenia w takich sprawach, jak fundamentalne prawo do dobrej administracji (w tym ważna zasada sprawiedliwości), prawa osób niepełnosprawnych czy prawo dostępu do dokumentów. W odniesieniu do tego ostatniego, po raz kolejny w 2010 r. przejrzystość stanowiła najistotniejszą kategorię jako temat dochodzeń, ponieważ aż 33 % dochodzeń było odpowiedzią na skargi o brak przejrzystości.

Rzecznik Praw Obywatelskich otworzył, w odpowiedzi na skargi, 323 dochodzenia, w porównaniu z 335 w 2009 r. Wszczęto sześć dochodzeń z własnej inicjatywy w zakresie kwestii systemowych – dotyczyły one Parlamentu, Rady, Komisji i Europejskiego Urzędu Doboru Kadr (EPSO). W 2011 roku spodziewam się konstruktywnych odpowiedzi od instytucji na tematy podjęte w tych dochodzeniach.

Strasburg, dnia 31 stycznia 2011 r.

P. Nikiforos Diamandouros

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich rozpatruje skargi dotyczące przypadków niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii. Każdy obywatel lub rezydent UE, a także przedsiębiorstwo lub stowarzyszenie działające na terenie państwa członkowskiego może złożyć skargę do Rzecznika. Urząd Rzecznika służy szybkiemu, elastycznemu i nieodpłatnemu rozwiązywaniu problemów związanych z administracją UE. Więcej informacji w 23 oficjalnych językach UE znajduje się na stronie <http://www.ombudsman.europa.eu>, gdzie dostępny jest również niniejszy *Przegląd*, opis spraw wymienionych w niniejszej publikacji oraz pełny *Sprawozdanie roczne 2010* – dostępny w języku angielskim od maja 2011 r. i we wszystkich oficjalnych językach UE od lipca 2011 r.

Wybór spraw rozpatrzonych w 2010 r.

Poniżej przedstawiono przykłady dochodzeń prowadzonych przez Rzecznika. Należą one do głównych kategorii skarg i obejmują wszystkie modelowe sprawy rozpoznane w 2010 r.

Przejrzystość

Europejska Agencja Leków (EMA) umożliwiła publiczny dostęp do dokumentów dotyczących dwóch leków przeciw otyłości, a także przyjęła i opublikowała nową strategię zapewniającą szerszy dostęp do dokumentów znajdujących się w posiadaniu EMA (2560/2007/BEH).

W rezultacie skargi złożonej przez dziennikarza, Parlament zgodził się na udostępnienie dokumentów dotyczących finansowania i zakupu pewnych budynków w Brukseli i przekazał dodatkowe informacje na temat przyjętej procedury w zakresie finansowania zewnętrznego (793/2007/BEH).

Europejski Bank Inwestycyjny (EIB) skontaktował się z władzami w Tadżykistanie w celu zapewnienia dostępu do umowy ramowej, o którą wystąpiła pewna organizacja pozarządowa. Władze w Tadżykistanie opublikowały treść umowy, o czym EIB poinformował nazajutrz skarżącego (2145/2009/RT).

W sprawie dotyczącej dokumentów związanych z budową portu przemysłowego w Granadilli (Hiszpania), Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał na to, że jeżeli państwa członkowskie żądają od Komisji by ta nie ujawniała dokumentów, które od nich otrzymuje, muszą podać przekonujące argumenty w oparciu o obowiązujące w UE zasady przejrzystości. Rzecznik z radością przyjął wiadomość o tym, że Komisja podjęła decyzję o ujawnieniu własnych dokumentów wewnętrznych w tej sprawie (355/2007/FOR).

Sprawy o naruszenie prawa europejskiego

Rzecznik Praw Obywatelskich skrytykował Komisję za niepodanie prawidłowych, jasnych i zrozumiałych powodów dla zastosowania swobody uznania w przypadku decyzji o zamknięciu sprawy o naruszenie przeciw Austrii, dotyczącej całkowitego zakazu trzymania dzikich zwierząt w cyrku (3307/2006/JMA).

Kontrakty i przetargi

Komisja zapłaciła na rzecz niemieckiego stowarzyszenia sumę w wysokości 6 025 EUR, plus 1 586 EUR odsetek, po tym jak Rzecznik zwrócił się do niej z prośbą o ponowne rozpatrzenie wniosku skarżącego, który twierdził, że Komisja niesłusznie zmniejszyła ostateczną sumę płatności za projekt (3249/2008/KM).

Prawa osób niepełnosprawnych

Komisja Europejska przyznała prawo do użytkowania miejsca do parkowania niepełnosprawnej urzędniczce na ostatnie dwa lata jej kariery zawodowej. Urzędniczka, która uległa poważnemu wypadkowi, złożyła skargę na Komisję, kiedy ta nie rozpatrzyła jej wniosku o przyznanie miejsca parkingowego w sposób sprawiedliwy i właściwy (1226/2008/OV).

W sprawie dotyczącej wsparcia dla niepełnosprawnych członków rodzin urzędników Rady, Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdził, że Rada dopełniła przepisów i przestrzegła przepisów właściwych praw ustawowych, zapewniła odpowiednie wewnętrzne środki pozwalające na wdrożenie tych praw i przyjęła dodatkowe środki wychodzące poza zakres praw gwarantowanych na mocy Regulaminu pracowniczego (129/2009/VL).

Rekrutacja

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny zgodził się na zapłacenie skarżącej sumy 3 965 EUR jako ostatecznego zadośćuczynienia za wydatki, jakie poniosła kiedy została niezgodnie z prawdą poinformowana, że została wyselekcjonowana w procesie rekrutacyjnym (2924/2007/TS).

Sprawiedliwość

Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego odwołała wniosek o zwrot 2 364 EUR i zapłaciła skarżącemu dodatkowe 2 722 EUR po tym, jak Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał na oczywistą pomyłkę popełnioną przez organizację pozarządową podczas wypełniania wniosku zgłoszeniowego (255/2009/JF).

Komisja zrezygnowała z dochodzenia zwrotu płatności dokonanej na rzecz swego pracownika po tym, jak Rzecznik Praw Obywatelskich wezwał ją do wzięcia odpowiedzialności za wielokrotne popełnienie błędów. Skarżąca powołała się również na swoją ciężką sytuację materialną (906/2009/JF).

Kwestie instytucjonalne i związane z polityką instytucji

Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA) przeprosiła skarżącego i zrewidowała swoje formalne ostrzeżenia po tym, jak Rzecznik Praw Obywatelskich ustalił, że biorąc pod uwagę okoliczności tej sprawy, ostrzeżenie było nieproporcjonalne, obraźliwe, a nawet potencjalnie nielegalne. EASA poinformowała później Rzecznika o tym, że bierze pod uwagę zgłoszenie zmian do obowiązujących przepisów prawa (1182/2009/JF).

Ile skarg i dochodzeń?

W 2010 r. Rzecznik zarejestrował 2 667 skarg, spośród których 744 należało do jego kompetencji (dla porównania w 2009 r. było ich 3 098, z czego 727 należących do zakresu jego kompetencji) i wszczął 335 dochodzeń (w 2009 r. było ich 339). W ciągu tego roku zakończono 326 dochodzeń (318 w 2009 r.). Rzecznik rozpatrzył ogółem ponad 3 700 skarg i wniosków o informacje.

Jakie działania podjął Rzecznik?

W ponad 70 % rozpatrywanych spraw (1 997) Rzecznik zdołał udzielić pomocy skarżącym, otwierając dochodzenie, przekazując sprawę właściwemu organowi lub doradzając, do którego organu należy się zwrócić.

W przypadku przekazania skarg i udzielania porad 50 % skarżących skierowano do członka Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich, tj. krajowego lub regionalnego rzecznika w państwach członkowskich, lub do Komisji Petycji przy Parlamencie Europejskim. Ogółem 13 % skarżących skierowano do Komisji Europejskiej, natomiast 43 % zachęcono do skontaktowania się z innymi organami, takimi jak SOLVIT, który zajmuje się problemami spowodowanymi przez niewłaściwe stosowanie przez władze publiczne prawa dotyczącego rynku wewnętrznego.

Uwaga: W niektórych przypadkach skarżącemu udzielono więcej niż jednego rodzaju porady. Z tego względu suma danych wyrażonych w procentach przekracza 100 %.

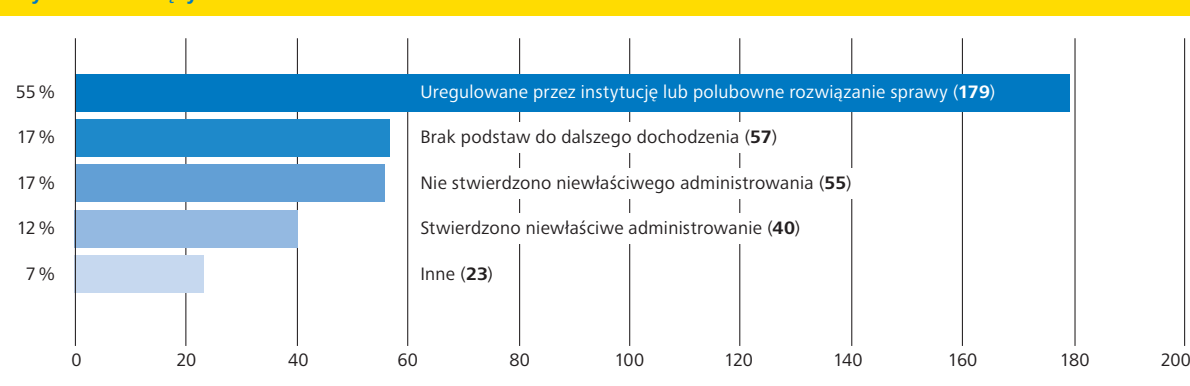
Źródło skarg prowadzących do dochodzeń

Pojedynczy obywatele	78 % (254)
Przedsiębiorstwa i stowarzyszenia	22 % (72)

Jakie były wyniki przeprowadzonych dochodzeń?

W 179 sprawach zamkniętych w 2010 r. pozytywny wynik uzyskano, gdy zainteresowana instytucja przyjęła rozwiązanie polubowne lub rozwiązała sprawę samodzielnie. W 55 sprawach nie stwierdzono niewłaściwego administrowania. W 40 sprawach stwierdzono niewłaściwe administrowanie: w siedmiu instytucja przyjęła projekt zaleceń (w porównaniu z dwiema w 2009 r.), a 33 zamknięto uwagami krytycznymi. W 14 sprawach Rzecznik wydał dalsze uwagi mające na celu poprawę wyników w przyszłości.

Wyniki zamkniętych dochodzeń



Uwaga: W niektórych przypadkach dochodzenie zamknięto z dwóch lub więcej przyczyn. Z tego względu suma danych wyrażonych w procentach przekracza 100 %.

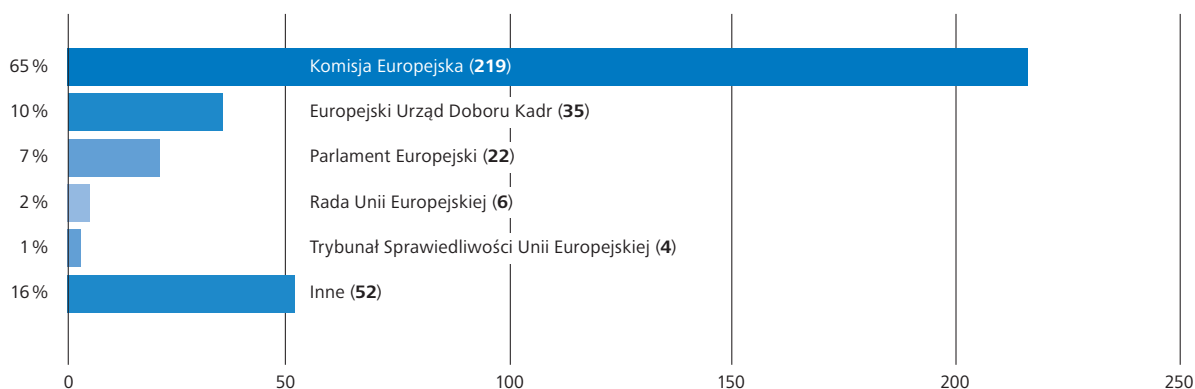
Jakich instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych dotyczyły przeprowadzone dochodzenia?

Większość dochodzeń wszczętych w 2010 r. (219 przypadków) dotyczyła Komisji Europejskiej (65 %). Dla porównania, w 2009 r. było ich 191. Ponieważ Komisja jest główną instytucją Unii podejmującą decyzje mające bezpośredni wpływ na obywateli, jest rzeczą naturalną, że stanowi główny obiekt ich skarg. Na drugim miejscu znalazło się EPSCO z 35 dochodzeniami (30 w 2009 r.). Liczba wszczętych dochodzeń dotyczących Parlamentu, Rady i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej spadła o około połowę w porównaniu z 2009 r. W odniesieniu do Trybunału warto wspomnieć, że dochodzenia Rzecznika nie mogą dotyczyć działalności sądowniczej Trybunału.

Jakiego rodzaju niewłaściwego administrowania dotyczyły dochodzenia?

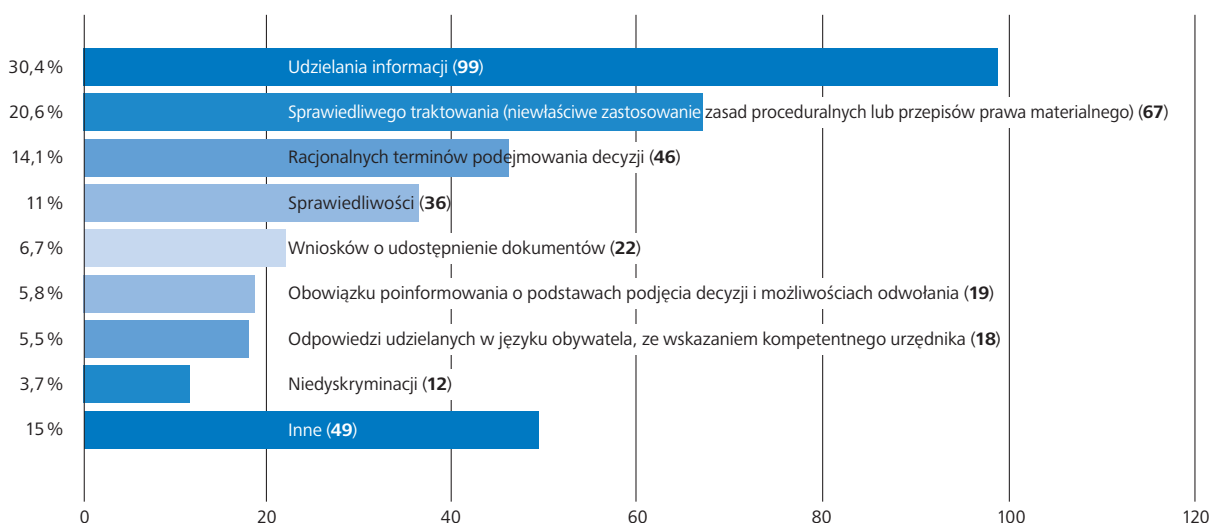
Do przypadku niewłaściwego administrowania dochodzi wtedy, gdy instytucja nie postępuje zgodnie z prawem lub zasadami dobrej administracji, bądź gdy narusza prawa podstawowe. Najczęstszymi zarzutami dotyczącym niewłaściwego administrowania, którymi w 2010 r. zajmował się Rzecznik, były (i) niesprawiedliwe decyzje oraz (ii) przypadki niedopełnienia obowiązku w zakresie udzielania informacji i terminu podejmowania decyzji.

Instytucje i organy, w stosunku do których prowadzono dochodzenia



Uwaga: W 2010 r. otwarto dwa dochodzenia z własnej inicjatywy skierowane do więcej niż jednej instytucji. W związku z tym wielkości procentowe wynoszą w sumie ponad 100 %.

Rodzaje niewłaściwego administrowania – (i) przekroczenie lub (ii) niedopełnienie obowiązków w zakresie:



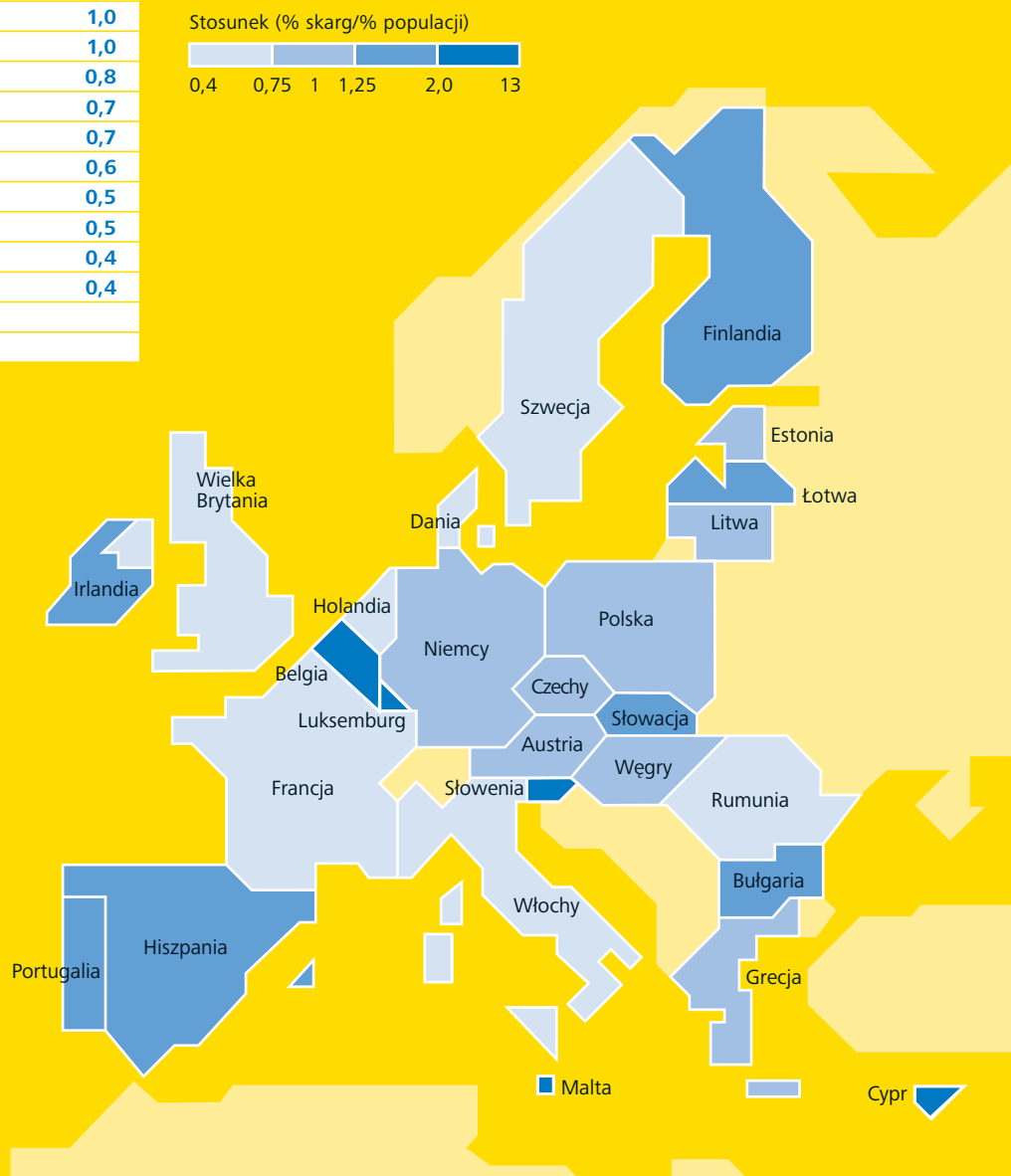
Uwaga: W niektórych przypadkach w ramach tego samego dochodzenia badano zarzuty dotyczące dwóch lub więcej rodzajów niewłaściwego administrowania. Z tego względu suma danych wyrażonych w procentach przekracza 100 %.

Kto wniósł skargi?

Poniższa mapa przedstawia skłonność do wnoszenia skarg do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich przez mieszkańców każdego z państw członkowskich. Oparta jest ona na liczbie skarg z każdego państwa członkowskiego względem liczby jego mieszkańców. Podana jest również bezwzględna liczba skarg w każdym państwie członkowskim.

Kraj	Liczba skarg	Stosunek
Luksemburg	34	12,7
Cypr	22	4,1
Belgia	207	3,7
Malta	9	3,4
Słowenia	34	3,2
Łotwa	21	1,6
Bulgaria	63	1,5
Słowacja	43	1,5
Hiszpania	349	1,5
Irlandia	32	1,3
Finlandia	39	1,3
Portugalia	71	1,3
Estonia	9	1,1
Czechy	63	1,1
Litwa	20	1,1
Grecja	65	1,1
Austria	48	1,1
Polska	214	1,0
Węgry	51	1,0
Niemcy	375	0,8
Holandia	60	0,7
Szwecja	32	0,7
Rumunia	73	0,6
Dania	16	0,5
Francja	171	0,5
Włochy	132	0,4
Wielka Brytania	132	0,4
Inne	131	
Nieznane	151	

Uwaga: Stosunek skarg obliczono, dzieląc odsetek wszystkich skarg z każdego państwa członkowskiego przez ich odsetek w stosunku do całkowitej liczby mieszkańców UE. Wynik powyżej 1 świadczy o tym, że z danego kraju napływa do Rzecznika więcej skarg niż należałoby oczekiwać, biorąc pod uwagę liczbę ludności.



Aby otrzymać wersję niniejszej publikacji napisanej większą czcionką, należy skontaktować się z biurem Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.

Na żądanie udostępniona zostanie również wersja audio.

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

1 avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F - 67001 Strasbourg Cedex

T. + 33 (0)3 88 17 23 13
F. + 33 (0)3 88 17 90 62
eo@ombudsman.europa.eu

Niniejszy *Przegląd* dostępny jest również w internecie pod adresem:
<http://www.ombudsman.europa.eu>

© Unia Europejska, 2011

Powielanie do celów edukacyjnych i niekomercyjnych jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Skład i łamanie Rosendahls - Schultz Grafisk, Albertslund, Dania, oraz EntenEller A/S, Valby, Dania.

Wydrukowano czcionkami FrutigerNext i Palatino.

Printed in Luxembourg

ISBN 978-92-9212-292-8 . ISSN 1831-3671 . doi:10.2869/41356 . QK-AD-11-001-PL-C



Urząd Publikacji



Mieszane surowce

Grupa produktów wytworzona z surowca pochodzącego z dobrze zarządzanych lasów i innych źródeł kontrolowanych

Nr cert. EUR-COC-051203
www.fsc.org
© 1996 Forest Stewardship Council